

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Explicatur illud. Rem, vel Personam aliquam etiam se ipsam concedit, &c.
Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Juris peritos in eundem locum, nam innumera his similia non difficulter inuenies.

28. Si nulla culpa Conductoris res conducta pereat, sed casu, & fortuna, planum est, & leges prædictæ nullies repetunt, in nullo foro teneri Conductorem, nisi aliquid justum pactum præcesserit, & c. nec aliud hac in re dicendum occurrit, quod ex dictis colligi non possit.

29. Sed quid in dubio? Si domus conducta incendio consumpra est, & dubitetur de incendio causa, conductor ne præsumetur fuisse in culpa incendio?

Laym. l. 1. Respondeo, cum a Layman, nequaquam præsumi, sed Conductorem absolvendum esse, nisi Locator culpam ostendat. Ratio universalis est, quia delictum nunquam præsumitur, nisi clarè probetur. Aliam rationem *hinc. l. 1.* pro incendio lege apud eundem Layman.

CAPUT II.

Explicans illud descriptionis.

Rem, vel personam aliquam, etiam se ipsam, concedit Conductori.

1. Potest etiam locari non solum res, sed etiam persona, quæ obliget suum famularum, seu operam suam alteri. De persona commodius dicam in calce hujus tractatus separatim. Quare de re hic dumtaxat agendum.

2. Res ergo, quæ locantur, possunt esse siue mobiles, siue stabiles. Sic locatur domus prædium, equus, vestis, &c. Et quoniam nomine stabiliam veniunt etiam jura, ut si quis habeat Beneficium Ecclesiasticum, quod est Jus ad percipiendos fructus Beneficii, vel potiarur aliqua gabella; habet enim Jus illam exigentia 468. dis, ideo etiam hæc locari possunt, pro pretio, omnibus expensis justo: dummodo sis memor, omnia, quæ vendi possunt, posse, & locari, exceptis iis, quæ lege prohibentur.

3. Prohibentur autem Primo, locari prædialia, & Ecclesia, nisi ad Triennium. Vide mox num. 7.

Secundo, prædialia quæcunque conduci à Militibus, & c. & Curialibus vetantur.

Tertio, prædialia eadem quæcunque prohibentur conduci à Clericis negotiandi causa, licet eisdem possint succedere Conductori.

Quarto denique, domus vicina habitationi Magistrorum & prohibetur locari fabro, aut alii Magistro, quando eorum voces confunderentur. Circa hæc tamen notat Bonac. *liberal. Ma. urb. Ro. ma, c. 1. 1.* non videri esse in usu, nisi reclamet Magister.

4. Illud quæritur hic Primo potest. An si quis pauper obtineat facultatem à Pontifice, vel Episcopo petendi eleemosynam, possit hoc, f. *Bonac. de corr. qu. 7.* (ut ita appellemus) Jus locare alteri pro tantâ pensione siue diurna, siue menstrua, siue p. 1. n. 2. annua?

5. Concedit Sanchez, g quia, inquit, g *Sanc. l. 1. nullo jure id prohibetur, & pauper tunc locat Jus, quod habet, estque contractus fortu- dub. 2.*

nam, si v. g. omnibus expensis circumstantiis, locetur facultas petendi eleemosynam in hac frequenti Civitate pro pretio decem aureorum, potest evenire, ut Conductor percipiat plus, vel, ut percipiat minus. Negat vero Delugo. *h Ratio ejus potissima est, quia, quicquid sit, an sit justus hic contractus inter Conductorem, & Locatorem, erit injustus contra Fideles dantes eleemosynam, qui nolunt dare, nisi pauperi, non vero huic Conductori, qui pauper non est.*

6. Sed certè responderi potest huic argumento, nam Fideles sic dando dant mediâ ipsi pauperi. Quare prior sententia, quam docet Sanchez, approbati potest, modo nihil aliud addatur, quod injustitiam redoleat. Illud negare non potuit ibidem Delugo, non fore contra voluntatem Fidelium, quando ipse pauper petere per se ipsum nequit, ut petat alius, cui detur ex eadem eleemosyna pretium laboris.

7. Potest Secundo, quæri major explicatio vocis illius Triennium, cum Pontifex prohibet, ne prædialia Ecclesiæ locentur, nisi ad *trib. in in-Triennium. De qua re ego sic ratiocinor. regium*

8. Annus in Jure duplex est: Alius Restitutus, Continuus, Alius Utilis: illum appellarem Physicum, hunc vero Moralem. Continuus, seu Physicus currit, completurque duodecim non interruptis mensibus, etiam si in iis dies locati. Radant aliqui, in quibus Actor agere non valet, nec Reus se defendere, nec operam dare causæ Iudex, quos dies, merito, vocamus la- *ff. de verb. signific. Covar.*

utiles. Annus autem utilis moralis constat, completurque duodecim mensibus, qui ca- *loc. mox* reant legalibus impedimentis, puta, quia sint citando.

Eccc 2 ad li-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad litigandum idonei, etiam si plures dies supra duodecim menses physicè continuos sint necessarii, ad complendos duodecim menses litibus aptos.

10. Ex hac certa, & iuridica Anni utriusque significatione manifestè colligitur, duplex esse triennium, Aliud Continuum physicè, aliud Utile moraliter. Illud continet tres annos interruptiones; Hoc autem complectitur annos tres, demptis diebus inutilibus, atque ad eò comprehendit aliquando quatuor, aliquando quinque, aliquando sex annos, juxta interruptionem, quam dabunt dies inutilis, ex tempore occurrentes. His habitis.

11. Dico, in extravag. citata valde probabile esse, Triennium sumi pro Triennio Utili, hoc est, includere tres annos utiles ei, qui Prædium ab Ecclesiâ conducit, atque ad eò tres Fructificationes, quas dictum Prædium progignit. Hoc dictum explicabitur, & probabitur verbis Fillucii, a qui sic habet: *Itaque, si sit Fundus, qui alternis annis tantum sit fertilis, poterit locari ad sex annos; si tertio quoque anno sit fertilis, poterit locari ad novennium; quod iidem Doctores disertè docent Ratio hujus est, quia Annus in Locatione non taxatur, ex simplici decursu temporis, sed ex decursu cum proventu fructuum. Quare, ubi Fundus alternis, vel tertio quoque anno fertilis est, tunc Biennium, vel Triennium computatur pro annuo tantum spatio: atque ita Fundus, qui in sex, vel novem annos locatur, si hoc toto tempore per tantum fructus ferat, verè in tres annos locatur, nimirum utiles, & feraces. Hæc Filluc.*

12. Ex quibus vides, quando Pontifex vult locationem Feudi Ecclesiastici ad Triennium tantum, & non ultra, velle triplicem Fructificationem, & consequenter, si pro ejusmodi triplici Fructificatione requirantur quatuor anni, vel quinque, vel sex, vel septem, vel plures, semper fore locationem ad Triennium. Et ita sumi locationem ad Triennium concessam à prædicta extravaganti, notant Doctores allati.

13. Sed ecce Scopulus. Ergo, si ager Ecclesiæ fructificet bis in anno, ut in quibusdam locis accidit, non poterit locari, nisi ad annum, & menses sex.

14. Respondeo, Hunc scopulum non adverterunt præcitati Doctores, ego, qui adverte, facili via declinare illum sic volo. Cum

sententia asserens, nomine Triennii, in hac extravaganti, intelligi annum continuum. Physicè, qui est Annus naturalis, sit satis probabilis, illam tu sequi poteris, quando agrum Ecclesiæ, bis in anno ferentem fructus, locaturus es, & sic per tres annos naturales, illum, tuto, ex dicta probabilis sententia locabis.

15. Verum nondum omnia sunt explicata: Magna enim est cura sciendi, quid nam intelligatur nomine Fructificationis unius?

Dico, non intelligi germinationem herbarum inuisitum, quæ sponte ex terra nascuntur, quia nullus hujusmodi germinationem appellat Fructificationem, cum ea, vel non colligantur, sed à bestiis, communibus depascantur, vel certè (ut supponi debet) non sint illi fructus, qui à Conductore, & à Locatore fundi Domino intenduntur.

16. Merito igitur idem Filluc. b dicit Fructificationem esse editionem Fructus justis, Fructus autem justus, (ut ego interpretor) est ille, quem fundus more consueto excultusemittit, ut frumentum, ordeum, vinum, &c. vel qui communiter, ut fructus expectatur à Colonis, quales sunt glandes, castaneæ, & poma silvestria, quæ etiam sine cultura, sed cum Domini proventu, à terra progignuntur.

17. Merito item Covarr. c sic habet: *Extravagans Ambitiosa intelligenda est in Fundis, seu terris, quæ quolibet anno coluntur, & ex eis fructus, quolibet anno colliguntur. Alioquin, si res Ecclesiæ ejus sint conditionis, ut ex eo quolibet Triennio unicus tantum fructus percipiatur, poterit in novem annos locari.*

18. Hæc Covarruvias. Dixit autem (in fundis, & terris.) Nam si Nemora, & Arborea silvestres singulis annis suos silvestres fructus edant, Castaneas, Glandes, ligna, &c. certè ea singulis annis fructificationem propriam habere, dubitare nullus potest, quia hi sunt fructus, qui ab ejusmodi silvis expectantur à Conductore, quique locantur justo pretio à Locatore.

19. Ex prædicta doctrina voluit doctus quidam Theologus excusare quandam Abbatem Sanctæ Mariæ de Nemore in Territorio dicto Catamauro, qui superioribus annis locaverat Ecclesiæ suæ Feudum ad Quinquennium.

a Filluc. T. 3. Tr. 44. c. 2. nu. 8. citand. Nav. Co. var. Ioan. Andreæ Barbant. Azor. Quarantam. Ita etiam docet Barb. in Collect. ad dictam extravag. nu. 6. referens Riccium, Bonac. alios.

b Filluc. c. nu. 1. illi. No. pre. ter. qu. du. fru. ali. re. in. tra. con. fue. b. g. sta.

nium, contra debet enim, cum id legitime potuisse, quia in eo quinquennio physico vix Triennium utile continebatur.

20. Hæc excusatio pro nostris Siculis regionibus mihi difficilis visa est, quia ejusmodi feuda, saltem ut plurimum, apud nos sunt omnibus, & singulis annis fructifera, siquidem, sive frumentum, vel quid simile ferunt ex cultura, sive herbas, quæ certe non sunt communes omnibus, nec à Dominis negliguntur, sed venduntur passim, sed locari solent, sed fructibus Silvestribus Arborum comparantur: quare, qui ea conducit, colligit singulis annis proportionatos fructus, licet altero anno pauciores, altero pinguiores, & qui eadem locat proportionatum item suum pretium semper acquirit.

CAPUT III.

Explicans illud descriptionis.

Ad usum, vel fructum.

1. **A**D Usum locatur v.g. Vestis, Equus, Domus, &c. Ad fructum locatur ager, grex, vinea, &c. ex quibus Conductor fructus colligere, eosque sibi consumere potest. Sibi inquam, vel cui Jus suum sublocavit. Non enim ex vi contractus prohibetur Conductor (nisi aliud explicitè, vel implicitè conveniatur) rem sibi locatam, tam alteri sublocare.

Nemo Quando autem affuerit, vel non affuerit implicita hæc conventio, colligi ex circumstantiis debet. Si enim ego tibi honesto viro quæ locavi domum honestam meam, non potest illam Meretrici Sublocare, quando id in fidei, domus meæ dedecus vertit, & sic in simili aliis locabus.

2. Usu consumptibilia non posse locari nisi forte ad pompam, recolo, me dixisse superius. Et ut etiam ex supra dictis colligi potest, ad conventionium usum, præter illum, ad quem conveniunt, tum est cum Locatore, non posse re conductam sublocare, nisi ex rationabili præsumptione voluntatis Domini, &c.

An fructus omnes agri conducti sint Conductoris?

3. His porro, quæ satis sunt declarata, suppositis, Inquires: Fructus agri, propter quos Conductor pensionem solvit, sunt ne Locatoris, qui est Dominus Proprietarius agri sui, an Conductoris, qui est veluti Usufructuarius?

4. Respondeo. Antequam colligantur (quando vocantur à Juris-Consultis fructus pendentes) sunt Proprietarii. Ratio est, quia tunc fructus faciunt unum cum arboribus, & plantis; cum igitur hæc sub Proprietarii sint dominio, erunt ejusdem, & illi.

5. At vero, postquam sunt collecti, & separati à Prædio, sunt à Conductoris etiam si is e Mol. d. nondum solverit pensionem. Interim tamen 497. De Dominus agri habet hypothecam in dictis fructibus, id est ipsi fructus sunt pignus, seu de Just. n. tacite subjecti pro pensione solvenda, unde 28. contra rectè appellaretur fur à ille Conductor, si Gloss. Bar. clam eos extra prædium asportaret, Locatore bos. aliosq. invito. Quod autem fructus naturales sint d. L. si serpignus pensionis solvenda, aperte habetur in Jus communis §. locari ff.

6. Ex hac secunda parte responsionis confirmari potest decisio, quam affert Diana: f. locati. Coloni (inquit) Religiosorum tenentur solvere L. In re gabellam ex fructibus collectis, si eosdem de fruct. ff. In ferant de loco ad locum, aut alienent, tunc enim quib. causant bona Laicorum, & non pertinent ne indire- sis pign. vel de quidem ad Ecclesiasticos. Ita Filliuccius to. 2. hypoth. rr. 16. c. 11. n. 302.

7. Hæc ille. Qui dum dicit (ne indirectè quidem) non propterea negat esse pignus pensionis solvenda; quamvis enim sint omnino in dominio Coloni Laici, & non in dominio Religiosorum; quia tamen ejusmodi Laicus est Conductor, non Dominus, illi fructus non amittunt subjectionem qua inficiuntur de pensionem solvenda Religiosis.

8. Ex prima autem parte responsionis confirmatur alia decisio ab eodem Diana ibidem allata. Coloni (inquit) seu Affictatores prædiorum Ecclesiasticorum non tenentur solvere gabellam vulgo dictam: Del-Fiore: quia, quando dicti Gabelloti taxant, & præstant dictam gabellam, fructus non est separatus à solo Ecclesiastico immuni à gabella; & ideo Carolus de Grassis; de effectibus Clericatus, effectus 3.

Eccc 3; num. 99.